ה: כל כנויי נזירות פרק ראשון נזיר

פי' הרא"ש

אלא לבר פדא קשיא. דל' חסר א' סגי[ל] דמגלח ומביא קרבנותיו ואסור ביין וכטומאה עד שיביא קרבנותיו והויא ליה כפרה דנזיר טהור נמי בעי כפרה על שציער עצמו מן היין משום הכי קתני ל' לפי שגם ביום ל' אסור עד שיגלח ויביא קרבנותיו והשתא לבר פדא סתם נזירות כ"ט יום ומגלח ביום ל' וכמסקנא לא קאי הכי: בשלמא לרב מתנא ניחא כיון דסתם נזיר ל' יום אינו מגלח עד ששלים כל ימי נזירותו. אלא לבר פדא קשיא דמיום כ"ט שליפו ימי נזירותו וביום ל' יגלח והוה מצי לשנויי לאלתר נעשה כאומר שלימים אלא ניחא ליה לאקשויי מיסיפא ולאיכותי דע"כ אמרינן הכי: אם גילח יום ל' יצא. ואם איתא דנזיר ל' יום אמאי יצא כיון דאכתי לא שלים נזירותיה. אלא סיפא ע"כ מסייע ליה לבר פדא. הילכך רישא אית לך לפורושי דנעשה כאומר שלימים. כלומר אע"ג דסתם נזירות כ"ט יום נזרו חכמים בין שאמר הריני נזיר סתם ובין שאמר הריני נזיר כ"ט יום שיהא נזיר ל' יום לפי שמנהג הזה הוא בבני אדם מאחר שסתם נזיר הוא סותר למניין ל' רק חסר יום א' הנודר נזירות מפרש ל' יום שהוא מנין שלם לכך נזרו בכולן ל' יום ויגלח ביום ל' וא'. אבל אם גילח ביום ל' יצא. והאי דקאמר באומר שלימים לאו דוקא דלבר פדא ליה ליה מקצת היום ככולו אלא הכי קאמר נעשה כאומר דבר שמשמע שלימים וחיינו ל' יום: קסבר האי תנא מקצת היום ככולו וכיון שנהג מקצת נזירות ביום ל' אם גילח בו ביום יצא. ומי' לכתחילה אמרו חכמים שלא יגלח בו ביום כיון שהוא ממנין נזיר והשתא ליכא מידי בעיקר נזיר בין רב מתנא לבר פדא דלתרוייהו מדאורייתא מגלח ביום ל' ומדרבנן אינו מגלח אלא עד יום ל"א אלא בהא פליגי דלבר פדא מיום כ"ט שלמו ימי נזירותו יאם נטמא יום ל' קודם הבאת קרבנותיו אינו סותר מדאורייתא אלא מדרבנן ואינו מביא קרבן. ולרב מתנא יום שלשים מן המנין אלא דמקצת היום ככולו יאם נטמא קודם הבאת קרבנותיו סותר מדאורייי יי"מ דוקא קאמר בר פדא נעשה כאומר שלימים הייינו דוקא היכא דקאמר הריני נזיר בסתם אבל אם אמר הריני נזיר כ"ט יום מגלח ביום ל' ואיכא ביניהו טובא. אם גילח יים ל' לא יצא. בשלמא לרב מתנא ניחא אלא לבר פדא קשיא ומשני הכא ידאי דאמר שלימים. פי' כיון דאמר ל' יום הרי באילו אמר שלימים. אית מפרים דנרסי הכי ולא הוירא הא גירסא דהיאך קאמר לרב מתנא ניחא ליה הך מתני' סיפא דהך מתני' דאוקי לה רב מתנא

מסורת הש"ס

ו) [נקמן טז., כ) [נקמן ו.: טו: מז. פסחים ד. נה. מ"ק טו: יח: יט: כ: כבורות כ: כח. מה (ב.)]. ג) [נקמן טו., ד) [ומכאן שייך לדף ו.].

נוסחת הריב"ן

ה) [מגלח לל"ל יום: ב) כ"ט יום: ג) ולרב מתנא קשיא סיפא דמי דאם גילח ביום ל' יצא לאמר לך רב מתנא לעולם אין נזירות פחות מל' יום והכא מאי טעמא דאמר דאם גילח ביום ל' יצא דקסבר מקצת כו': ד) שלא בגלח עד: ה) הא: ו) (כ"ט ימים) ליתא בכ"י: ז) דתנית: ח) שנר הס"ד ואמ"כ מה"ד מגלח אחר מגלחת הרי"ל כמי שנדר לגלח מאה יום מיום ל"א יום והדר מגלח. איכא דגרסי ט': (ונתנום וכ"ע): ט) תחילה: י) דקתני יצא באומר סתם ופרוש כו': כ) בגון: ל) (ביום ס"מ) ליתא בכ"י: מ) גילח את הראשונה ביום כו':

הגהות הב"ח

(א) גב' מקצת היום ככולו והא תנן אמר הריני נזיר וכו' אם גילח ליום: (ב) רש"י ד"ה אלא וכו' למניינא משום הכי תני שלשים ואע"ג דבציר אחד הוא. הס"ד: (ג) ד"ה תנן וכו' יום שלשים ואחד כשלמה: (ד) ד"ה הכי גרס' הר"ל עם ד"ה אמר לך יד"ה נעשה כאומר וכו': (ה) ד"ה דקסבר וכו' אינו סותר את נזרו ולרב מתנא: (ו) ד"ה והא תנן גילח ליום וכו' למאה יום וכו' שלשים יום שלמים לנרך למנות תחלה לשלשים רא' ולגלח וכו' שלשים יום שלמים ואם אמר: (ז) ד"ה אמר לך וכו' אם גילח הראשונה ביום שלשים:

גליון הש"ם

תוס' ד"ה שלמד. ראאר הריני נזיר היום ונזיר ל"ל ומיר היום:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) תוס' ד"ה ולרב מתנא קשיא סיפא וכו' והתנא אמר ביום שלשים אם גלח יום שלשים יצא עכ"ל. נ"ב אם גלח ביום שלשים יצא דוקא יום שלשים כל"ל. ת"ש: ב) ד"ה תנן הריני נזיר שלשים יום אם גלח יום שלשים לא דוקא יום שלשים לא יצא כשלמה אי דוקא יום שלשים. נמחק מיכות אי דוקא יום שלשים:

הגהות התוספות

1. ל"ל לכתחילה ל"ל היינו טעמא דכשיאמר שלשים מו'. 2. ל"ל הוי כתילו. 3. ל"ל דלא אמרינן כוס מקצת היום כו'. 4. ל"ל ולומר. 5. ל"ל אם גילח יצא דמשמע דוקא יום שלשים יצא. 6. ל"ל דמדרבנן.

סתם נזירות כ"ט יום אע"ג דמגלח שלשים וכשאתה יורד למניינם יש לומר דנזר אלהיו על ראשו לא הוי ממניינא דהוא לשון כתר כדמתרגמינן כלילא: **הנהו** לדרשא. וקיין דאתיין לדרשא לא מצטרפין למניינא ומנינן להו מכ"ע: **מלמד** שהנזירות חל על הנזירות. ודאי נראה דאם אמר הריני נזיר ונזיר לא אינטריך דמשמע שפיר כשיעלים נזירותו הראשון דמתחיל ומונה נזירות שני וכי אינטריך קרא להיכא דאמר הריני נזיר היום ונזיר דהוה לן למימר לא חיל עליה אלא חד נזירות כיון דאמר היום להכי אינטריך קרא מיותר שהנזירות חל על הנזירות:

הואיל ואיבא חד מינייהו דלאו לדרשא. או אחד או עשרה ולאו דוקא חד מדהכא למניינא כולהון למניינא ונהי דאיכא כהו דרשא מכל מקום אתו למניינא: **תנן** סתם נזירות שלשים יום וכו' אלא לבר פדא קשיא. דמשמע שהתנא משן נזירות דאורייתא אתא לאשמועינן ומשני כיון דאיכא יום מלתין דמגלח ומייתי קרבנות ואסור לשתות ביין וליטמא למתים עד שמביא קרבנותיו משום הכי [תני] תלתין יומין דמשן הנזירות עד תלתין יומי כי לכתחילה לא אפשר להביא קרבנותיו בכ"ט אפילו לבר פדא אלא ביום שלשים הויא ליה [כפרה] דאפילו נזיר טהור קלת מוטא הוא שציער עצמו מן היין): **מגלח** לשלשים וא' יום כו' אלא לבר פדא קשה. דהוה ליה לגלח ביום [ל'] דשלמו נזירות בכ"ט יום: **אמר** לך בר פדא אימא סיפא ואם גילח ביום שלשים יצא אלא סיפא מסייעא ליה. ורישא דקאמר לכתחילה[1] כשיאמר שלשים יום שלימין להיות נזיר לא אפשר לו לגלח ביום שלשים וגזרו חכמים כשאומר נזיר סתם דלכתחילה לא יגלח אלא ביום שלשים וא' אבל בדיעבד אם גילח ביום ל' יצא שכן דינו דאורייתא דסתם נזיר יגלח ביום שלשים ואם תאמר אמאי אינטריך למימר גזירה אטו היכא דאמר שלימים לימא גזירה אטו היכא דאמר שלשים יום בלא שלימים דהכי מוכח בסמוך בפירכא שניה דלבר פדא ליה מקצת היום ככולו כי אמר שלשים דמדאורייתא צריך לגלח ביום ל' ואחד יש לומר דמשום דשני לקמן לרב מתנא כאומר שלימים דהתם ליכא לשנויי בלישנא אחרינא דאשמועינן כשאומר לשון מיותר ל' יום כלילו[2] אמר שלימין [דכזה] מקצת[3] היום ככולו ואינטריך לאומרי שלימים קמשני נמי בהא לישנא לבר פדא: **ולרב** מתנא קשיא סיפא קבבר מקצת היום בבולו. הילכך אם גילח ביום שלשים יצא כיון שעשה מקצת היום בנזירות ומיהו לכתחילה לא יגלח אלא ביום שלשים ואחד ולבר פדא ליה מקצת היום ככולו דא"כ אפילו ביום כ"ט אם גילח יצא א] והתנא אמר ביום שלשים אם גילח יום[5] שלשים יצא: **תנן** הריני נזיר שלשים יום אם גילח יום שלשים לא יצא. כשלמה [1] אי דוקא יום שלשים לבר פדא ליה מקצת היום ככולו ניחא אע"ג דלעיל קאמר אם גילח יום שלשים יצא התם הוא דסתם נזירות קביל עליה דהוי כ"ט אבל הכא דאמר שלשים יום משן נזירות כל שלשים יום הלכך אם גילח ביום שלשים לא יצא דליה מקצת היום ככולו אלא לרב מתנא קשה דאע"ג דאמר ל' יום הא סבירא ליה [דאמריגן] מקצת היום ככולו ואם גילח ביום שלשים אמאי לא יצא ומשני באומר שלימים פירוש אף על גב דמתניתין סתמא קתני [שלשים] יום אפילו הכי כיון דאמר שלשים יום ליתנא יתירא הוא דאפילו סתם לרב מתנא הוי שלשים יום וכי אמר הריני שלשים יום הוי כאילו אמר שלימים וליכא למימר מקצת היום ככולו ולכך אם גילח ביום שלשים לא יצא: **ואת** השניה ביום ס"א בשלמא לרב מתנא ניחא. כשיגלח הראשונה ביום שלשים ואחד נגמר נזירות ומתחיל נזירות שני בו ביום מידי דהוי אאדם שמקבל עליו נזירות בחצי היום שעולה לו אותו יום ליום שלם הלכך ביום ס' כלו כ' נזירות ובסמ"ל מגלח על השניה ומגלח דכל מגלחת ביום שלשים וא' וכ"ת סוף סוף מאי קמ"ל מתני' לרב מתנא הא בריש קתני בהדיא לכתחילה צריך לגלח ביום ל' ואחד הא לא קשיא דסיפא אתא לאשמועינן דיום ל' עולה לכאן ולכאן כדמסיק לקמן בשיטויא אלינא דרב מתנא והא לא אמעינן מרישא אלא לבר פדא קשה מרישא שמגלח על הראשונה ביום ל' [ואחד] ועל השניה ביום ס' [ואחד] ואע"ג דאקשינן לבר פדא מרישא כי האי וכבר שני ליה מדרבנן[6] גזרו לכתחילה צריך לגלח ביום ל' ואחד ואם כן מאי [הדר] פריך ליה דלר הש"ס כן להקשות בעין קושיא דראשונה ולתרלו בעין תירוץ ראשון ובגד שישמעינו קלת חידוש מה שלא שמעינו בריש והע"ג איכא קלת חידוש בסיפא לבר פדא שאין בריש דכדנפקא לן לקמן במסקנא דתירוצא דמשמעינו דמקצת היום ככולו לבר פדא בתחילת הנזירות כאדם שמקבל עליו נזירות בחצי היום אע"פ שאותו חידוש לא מתפרש בסיפא לבר פדא צריכין אנו למימר שהש"ס סומך על כך: עוד סיגנון אחר כשלמא לרב מתנא ניחא (הא) כלומר הא דקתני שמגלח כל נזירות ביום שלשים ואחד דהיינו הראשונה ביום שלשים ואחד דהשניה ביום ס"א ואע"ג דשמעינן מרישא דמגלח ביום שלשים ואחד סיפא אינטריכא ליה לאשמועינן דיום שלשים עולה לכאן ולכאן לב' נזירות כדמסיק לקמן אלא לבר פדא קשיא אף על גב דלבר פדא נמי צריך לגלח ביום שלשים ואחד מדרבנן כדשני לעיל מכל מקום מיקשי לבר פדא מייתור

וכר פדא אמר לך ליכא חד מינהון דלאו לדרשא אלא מדהכא למניינא כולהו נמי למניינא תנן סתם נזירות שלשים יום בשלמא לרב מתנא ניחא אלא לבר פדא קשיא אמר לך בר פדא איידי דאיכא יום תלתין דמגלח ומביא קרבנותיו משום הכי תנא שלשים [6]תנן מי שאמר הריני נזיר מגלח יום שלשים ואחד בשלמא לרב מתנא ניחא אלא לבר פדא קשיא אמר לך בר פדא אימא סיפא אם גילח ליום שלשים יצא אלא סיפא מסייעא ליה רישא נעשה כאומר שלימין ולרב מתנא קשיא סיפא קסבר [7]מקצת היום ככולו [8] תנן הריני נזיר שלשים יום אם גילח יום ל' לא יצא באומר שלימין [9]תנן מי שנזר ב' נזירות מגלח את הראשונה יום ל' ואחד והשניה ליום ששים ואחד בשלמא לרב מתנא ניחא אלא

פעם שניה. אי נמי היינו דאיכא בינייהו אם אמר הריני נזיר [1]כ"ט ימים מגלח לכתחילה ליום שלשים אלינא דבר פדא ולרב מתנא הוקן ומשלים כל ל' שאין שום נזירות פחות מל' יום ואינו מגלח עד ל' וא': **והא** [2]**סגן גילח** [3] **יום ל' לא יצא כאומר שלימים.** (ממש) דצריך לו להשלים כל מה שנזר [4] ולגלח אחר מלאת דהוה ליה כמי שנודר לגלח מאה יום דמונה מאה יום מיום ליום והדר מגלח. איכא דגרסי לה בלישנא אחרינא דישא באומר שלימין ומפרש לה דישא לבר פדא לא קשיא כגון דאמר הריני נזיר שלשים יום דצריך למנות [5]לכתחילה שלשים ולגלח ביום שלשים ואחד הא סתמא אם גילח יום שלשים יצא וסיפא דקתני [6]לא יצא באומר שלימין ופרוש מפרש לה לרישא מי שאומר הריני נזיר מגלח לשלשים ואחד ואימתי אמרו שצריך לגלח ביום שלשים ואחד [7] כזמן שאמר הריני נזיר שלשים יום ואם אמר שלשים יום שלימין אם גילח ביום שלשים לא יצא: **תנן מי שנזר שתי נזירות מגלח את הראשונה ליום שלשים ואחד והשניה ליום ס"א.** דלכי גילח ביום שלשים ואחד הראשונה לאלתר נכנסה לו נזירות שניה בתומו יום עצמו ומגלח דכי מגלח נמי בשניה [8]ביום ס"א קאים ליה ביום שלשים ואחד: **בשלמא לרב מתנא ניחא אלא לבר פדא.** למה לי כולי האי בשביל חסר אחד קני: [9]**אמר לך בר פדא אימא סיפא אם גילח** (1) [10]**ביום שלשים כו'.** אלמא דלא הוי עיקר נזירות אלא שלשים חסר אחד: **אלא סיפא מסייעא ליה.** לבר פדא מדקאמר שאם גילח את הראשונה ליום שלשים שפיר דמי וישא דקתני שלשים ואחד נעשה כאומר שלימין אבל היכא דפרים הריני נזיר שלשים יום חסר אחד מגלח לכתחילה ליום שלשים דעיקר נזירות אינו אלא שלשים חסר אחד:

אבל

מלאת ימי נזרו: **אלא לבר פדא.** דאמר עיקר נזירות לא הוי אלא כ"ט [1]בשלשים אינבי ליה לגלח: הכי גרסינן **אלא ריש נעשה כאומר שלימים:** (ד) **אמר לך בר פדא.** ריש דתני שמגלח לשלשים ואחד: **נעשה כאומר שלשים יום שלימים.** ולכתחילה מגלח ליום שלשים ואחד וכיון דלא אמר בהדיא שלימים אם גילח ליום שלשים יצא: [2]**דקסבר מקצת היום.** שעבר מיום שלשים כמי שעבר כולו דמי והאי דמגלח לבתר הכי נעשה כמי שגילח ליום שלשים ואחד. ואם תאמר הואיל ולבר פדא נמי צריך להמתין [3] עד יום שלשים ואחד מאי איכא בין רב מתנא לבר פדא איכא [4]לבר פדא אם נטמא ביום שלשים אחר מלאת קרינא ביה ושוב אינו סותר את [5] נזרו ולרב מתנא דאמר אין עיקר נזירות פחות משלשים יום תוך מלאת קרינא ביה ולריך למנות

[6] כ"ט יום מגלח ביום שלשים אלינא דבר פדא ולרב מתנא הוקן ומשלים כל ל' שאין שום נזירות פחות מל' יום ואינו מגלח עד ל' וא': **והא** [7]**סגן גילח** [8] **יום ל' לא יצא כאומר שלימים.** (ממש) דצריך לו להשלים כל מה שנזר [9] ולגלח אחר מלאת דהוה ליה כמי שנודר לגלח מאה יום דמונה מאה יום מיום ליום והדר מגלח. איכא דגרסי לה בלישנא אחרינא דישא באומר שלימין ומפרש לה דישא לבר פדא לא קשיא כגון דאמר הריני נזיר שלשים יום דצריך למנות [10]לכתחילה שלשים ולגלח ביום שלשים ואחד הא סתמא אם גילח יום שלשים יצא וסיפא דקתני [1]לא יצא באומר שלימין ופרוש מפרש לה לרישא מי שאומר הריני נזיר מגלח לשלשים ואחד ואימתי אמרו שצריך לגלח ביום שלשים ואחד [2] כזמן שאמר הריני נזיר שלשים יום ואם אמר שלשים יום שלימין אם גילח ביום שלשים לא יצא: **תנן מי שנזר שתי נזירות מגלח את הראשונה ליום שלשים ואחד והשניה ליום ס"א.** דלכי גילח ביום שלשים ואחד הראשונה לאלתר נכנסה לו נזירות שניה בתומו יום עצמו ומגלח דכי מגלח נמי בשניה [3]ביום ס"א קאים ליה ביום שלשים ואחד: **בשלמא לרב מתנא ניחא אלא לבר פדא.** למה לי כולי האי בשביל חסר אחד קני: [4]**אמר לך בר פדא אימא סיפא אם גילח** (1) [5]**ביום שלשים כו'.** אלמא דלא הוי עיקר נזירות אלא שלשים חסר אחד: **אלא סיפא מסייעא ליה.** לבר פדא מדקאמר שאם גילח את הראשונה ליום שלשים שפיר דמי וישא דקתני שלשים ואחד נעשה כאומר שלימין אבל היכא דפרים הריני נזיר שלשים יום חסר אחד מגלח לכתחילה ליום שלשים דעיקר נזירות אינו אלא שלשים חסר אחד:

אבל

[1]**א) תוס' ד"ה ולרב מתנא קשיא סיפא וכו' והתנא אמר ביום שלשים אם גלח יום שלשים יצא עכ"ל. נ"ב אם גלח ביום שלשים יצא דוקא יום שלשים כל"ל. ת"ש: ב) ד"ה תנן הריני נזיר שלשים יום אם גלח יום שלשים לא יצא כשלמא אי דוקא יום שלשים. נמחק מיכות אי דוקא יום שלשים:**

הגהות התוספות

1. ל"ל לכתחילה ל"ל היינו טעמא דכשיאמר שלשים מו'. 2. ל"ל הוי כתילו. 3. ל"ל דלא אמרינן כוס מקצת היום כו'. 4. ל"ל ולומר. 5. ל"ל אם גילח יצא דמשמע דוקא יום שלשים יצא. 6. ל"ל דמדרבנן.

המשניות

[1] נראה דל"ל לאיחר לאיכא יום תלתין דמגלח ומביא קרבנותיו וכו'.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com